

2022-12-15

dnr 1.2.1- 2022-1310

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar på Trafikanalys Rapport 2022:14 Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning M2022/01828

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra de svenska samernas möjligheter som urfolk att bevara och utveckla sin kultur. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland renskötselns intressen, vid utnyttjandet av mark och vatten. Sametinget har fått möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende.

Trafikanalys har haft ett brett uppdrag och omfattat hela den transportpolitiska åtgärds-arsenalen inom klimatområdet, exklusive skatteområdet och med fokus på inrikes transporter, många förslag har inte hunnit utredas grundligt utan vidare utredning krävs.

Utredningen lyfter fram ett antal förslag på området men det finns fortsatt behov att analysera statens roll och styrmedel i detta sammanhang. Till exempel vilken roll staten bör ha för att säkerställa en god tillgänglighet med kollektivtrafiken, och vilken skattepolitik som bör bedrivas för att bidra till ett mer transporteffektivt samhälle.

Staten ska främja det samiska folkets möjligheter att vidmakthålla och utveckla sin kultur. Sametinget går inte in i Trafikanalys och dess samverkansmyndigheters expertis i analyserna utan vad vi ser utifrån möjligheter för den samiska kulturen med dess yttringar och näringar att fortsatt kunna vara verksamma.

Ekonomiska styrmedel får inte användas så att människor inte har råd att bo på landsbygden eller bedriva sina verksamheter. Sametinget anser att fokus ska ligga på att effektivisera material- och energianvändning för att minska beroendet av ny utvinning av mineraler och metaller, vilket ger ett stort bidrag till cirkulär ekonomi.

Omställningsåtgärder får inte leda till stora negativa konsekvenser för de samiska näringarna och den samiska kulturen. Indirekta effekter som över tiden kan uppstå när en kombination av flera förändringar (såväl klimatrelaterade som andra förändringar) sammantaget ger stora konsekvenser. Renskötseln bedrivs över stora arealer eftersom det är renarnas tillgång på årstidsbundna beten som styr näringen. I näringen används förutom bil även arbetsmaskiner som snöskoter och fyrhjuling. Renarna är fritt gående betesdjur som behöver samlas ihop inför kalvmärkning, slakt och skiljningar inför och under vinterbetesperioden. De flyttleder som renarna naturligt brukar följa kan i många fall inte användas om isarna inte bär eller blivit avskurna av exploateringar. Då är lastbilstransporter nödvändiga men omfattningen av transporter varierar från år till år beroende på väder och betesmöjligheter.

Mål, styrmedel och åtgärder måste förankras så att inte internationella samt nationella mål och åtaganden äventyras.

5.3 Förslag inom energieffektiva vägfordon

För att kunna gå över till t.ex. eldrift måste det finnas ändamålsenlig laddinfrastruktur i hela Sverige, även på ställen till exempel gården och anläggningar där man samlar renarna. För att bedriva verksamhet utanför tätorter och ha företag men även utan att vara ett företag bör styrmedel finnas som säkerställer att man fortfarande kan leva och ha sin försörjning var man vill. Åtgärder får inte leda till stora konsekvenser för att kunna leva och bo på landsbygden. Förutsättningarna är olika i tätort och landsbygd, nya fordon och arbetsmaskiner som ska klara nollutsläpp måste även klara kallt klimat samt fungera i skog- och fjällmiljö. Där fungerande kollektivtrafik inte finns kan inte koldioxidskatten höjas utan incitament för att kunna integrera nya teknologier och energieffektiva fordon.

Sametinget anser att det är viktigt att exempelvis den teknik som krävs för att uppfylla målen är hållbar och fungerar i praktiken samt att den inte är så dyr att den påverkar näringslivet och små företag negativt så att de inte har möjlighet att medverka och bidra till omställningen. Sametinget anser att fokus ska ligga på att effektivisera material- och energianvändningen, vilket ger ett stort bidrag till cirkulär ekonomi.

I Sametingets yttrande har rennäringschef Lars-Ove Sjajn beslutat efter föredragning av samhällsplanerare Laila Öberg Ben Ammar, Avdelning Rennäring, Miljö & Samhälle